

Riksarkivet

Arne
Arne Ordings dagbøker

Bind I

19. juni 1942–23. juli 1945

Utgitt ved Erik Opsahl

Tano Aschehoug

Oslo cop. 2000
✓

Sl 5.109 og 113

November 1942

Tirsdag 10. november

En store begivenheten var at Churchill skulle tale, og at Øksnevad hadde fått innbydelse til forestillingen. Scavenius har dannet regjering av danske politikere fra alle partier. En ytterst uheldig utvikling både for Danmark og for dansk-norsk samarbeid senere. Lest Günthers tale. Den gamle nøytralitetslinje, men det er nytt at han snakker mot grusomhetene i Norge. Denne passus i talen er, såvidt jeg kan se, ikke referert i tyske referater, heller ingen tyske kommentarer. Mulighet for tilfredsstillende løsning av flyspørsmålet og om mindre innrømmelser i reliefs spørsmålet. Om ettermiddagen snakket jeg med Kenney som fortalte at han hadde hørt av en offiser at der blant det materiell som var blitt sendt til Russland, også var tyske kanoner. På spørsmål om hvor man hadde dem fra, hadde offiseren svar at det var kanoner som var blitt tatt under det mislykkede tyske invasjonforsøk høsten 1940. Foredrag av professor Winsnes i Instituttet. Godt foredrag, men bare om Høyesterett, Kirken og lærerne.

Onsdag 11. november

Skrevet kronikk om Nord-Afrika.

Torsdag 12. november 1942

Sett oppsiktsvekkende dagboksnotater av admiral Evans. 3. april 1940 hadde Evans reist til Glasgow og 5. april overtatt kommandoen over en større flåtestyrke, med Warspite i spissen, som skulle gå til Norge. Han opplyser at han hadde stillet som betingelse at en landgang i Norge bare skulle skje med den norske regjeringens godkjenning. Det synes å fremgå at målet var å landsette 10 franske og 10 britiske divisjoner. Når Evans kunne stille slike betingelser, må det være fordi han var utenfor tjeneste, og også frivillig overtok kommandoen. 8. april fikk han ordre om å fire sjeflagget. Ekspedisjonen var altså blitt avlyst. Han nevner uenighet mellom Chamberlain, Churchill og Ironside. Det hele meget gåtefullt. Skyldes oppgivelsen av planen rapporter fra sendemannen i Oslo eller har det funnet sted underhandlinger som vi ikke kjenner?

Om ettermiddagen i tea-party hos Loeb. Tilstede foruten endel av de gamle også jugoslaven Gavrilović,¹⁴³ Potulicki¹⁴⁴ og Henderson.¹⁴⁵ Redegjørelse av Mr.

¹⁴³ I ettertid skrevet i marginen med A.O.s hånd: «en tvilsom person».

¹⁴⁴ I ettertid tilføyd: «polsk».

¹⁴⁵ Sannsynligvis Arthur Henderson, men kan også være William Henderson.

November 1942

Hans gamle hat til Tranmæl fornekter seg ikke, og han forstår naturligvis ikke at han derved gjør ham en tjeneste.

Gulosten.¹⁵⁴

Torsdag 19. november

Lang samtale med Kenney i anledning av Friends of Norway. Jeg er redd for at det ikke kommer stort ut av det. Han fortalte som alltid mange fornøyelige ting. Vi diskuterte bl.a. politiske forhold og Kenney mente at det britiske Labour-Party på grunn av sin mangel på initiativ stod i fare for å miste sin store sjanse i tiden like etter krigen. Vi snakket også om stemningen blant soldatene, og jeg nevnte de optimistiske rapporter vi har fått med hensyn til politisk interesse fra folk som har holdt foredrag for dem. Kenney nevnte at han hadde fått helt andre slags rapporter og han mente at det var fare for at det i de forskjellige commandos oppstod en slags fascist-mentalitet. Disse grupper var ofte ledet av unge menn fra aristokratiet, som Lord Lovat, som fysisk sett var flotte typer. Han fortalte følgende historie om Lord Lovat, som han hadde fra en offiser som hadde vært med ved Dieppe-raidet. Lovats gruppe hadde tatt 30 fanger, og Lovat hadde så samlet dem og holdt en tale for dem på tysk hvori han hadde skjelt dem ut for å være mordere og banditter. De hadde svart at krig var krig. Lovat hadde sagt at de var alminnelige forbrytere og så gitt parolen: «Boys, the knives», hvorpå commando'ene hadde skåret halsen over på samtlige 30. Krigspsykosen! <Eksempel på en legende – som ikke.?.>

Snakket med Worm-Müller om tidsskriftet. Vi var enige om hva jeg for lenge siden har vært oppmerksom på, at Keilhau og Ræstad er i ferd med å kjøre Atlanterhavspolitikken ut i det paradoksale, slik at vi får ry for å være reaksjonære isolasjonister. Polemikken mot Europa er uheldig. Det gjelder i utpreget grad Ræstads artikkel til tidsskriftet: «Myten om Europa». Jeg blir nødt til å skrive ennå en artikkel om vår utenrikspolitikk for å skaffe balanse i forholdet. Vi må nå legge hovedvekten på de forente nasjoner og så vende oss til svenskene. I disse ting har Worm-Müller til tross for alt et langt bedre skjønn enn de andre individualistene. Til tross for at Worm-Müller snakker for meget og ofte er overnervos er han dessuten mer godartet.

Lunsj med Price. Om ettermiddagen meget lang samtale med Birger Bergersen, som absolutt er den mann som kan gi det fylldigste bilde av forholdene hjemme. Om forholdene i Stockholm gir han i hovedsaken samme bilde som Tran-

¹⁵⁴ d.e. Johannes Andersen.